

Årsberetning for Helsingør Kommunes Museer 2013

Indledning:

Retningen for arbejdet på Helsingør Kommunes Museer blev i 2013 taget op til overvejelse. Hvilke ambitioner har museerne for forskning og formidling? Og hvad skal der til for at løfte ambitionerne? Det spurgte museernes sig selv om i det forgangne år. Svarene blev formuleret i en forskning- og i en formidlingsstrategi, en indsamlingspolitik og en beskrivelse af rammerne for udfoldelse af det frivillige arbejde på museerne. Strategierne har taget naturligt afsæt i museernes faglige praksis, men der er også blevet tænkt nyt. Helsingør Kommunes Museer har dermed også fulgt de anbefalinger, som Kulturstyrelsen gav museet i forbindelse med kvalitetsvurderingen af museerne i 2011.

Forskningsstrategiens mål er at understøtte museernes ambition om at være førende i udforskningen Helsingøregnens kulturhistorie, med særlig vægt på tre områder:

- Helsingør i sundtoldstiden, sundtoldens betydning lokalt, nationalt og internationalt.
- Helsingør i værftstiden, industrialiseringen og den danske velfærdsstat, som den er udtrykt på Helsingøregnen.
- Kulturlandskabet forstået bredt, som både materielle konstruktioner, idémæssige og kulturelle sammenhænge, herunder kystkultur og fiskeri, landbokultur, madkultur og rekreativ brug af landskabet som rum og identitetsskabende.

Det skal blandt andet ske ved at relatere museernes forskning til andre museer og institutioners forskning og ved at etablere forskningsresultater, der har betydning for den lo-

kale identitet og aktuelle samfundsdebat.

Forskning og formidling er tænkt sammen. Formidlingen skal i videst muligt omfang være baseret på museernes forskning og inddrager også det omgivende samfunds ønsker og brug af museernes samlinger. Museernes har desuden en ambition om at udfordre alle borgere, uanset baggrund og alder, ved at være en kulturhistorisk institution med mange forskellige tilbud, der formidler vedkommende og ny viden. På udvalgte områder skal museerne have formidling af national betydning. Målet er at fastholde eksisterende brugere samtidig med at der udvikles tilbud til nye brugergrupper. Museerne havde i 2013 særligt fokus på børns møde med kulturarven, og vil også i årene fremover være aktivt opsøgende i forhold til institutioner og skoler. Museerne tilretter desuden sine tilbud i forhold til læseplansmål og vil styrke samarbejdet på børne- og ungeområdet.

Helsingør Kommunes Museer har en lang tradition for samarbejde med frivillige. I 2013 blev de mange års erfaringer omsat til en frivilligpolitik. Veldefinerede rammer skal være med til at fastholde og udvikle det gode samarbejde, som museernes har med de mange frivillige. Frivillige er en undværlig ressource for Helsingør Kommunes Museer. Indenfor alle områder af museernes virksomhed løser frivillige vigtige opgaver. Den frivillige indsats betyder, at museerne kan udføre en række kvalificerede opgaver til gavn for lokalsamfundet; opgaver, der uden de frivilliges hjælp ikke ville være mulighed for.

Museerne havde i 2013 et samlet besøgstal på 36.612 gæster, hvilket var en fremgang i forhold til antallet af besøgende i 2012 der var

på 32.689. Helsingør Bymuseum blev besøgt af 5.610 gæster, 7.186 gæstede Skibsklarerergården heraf en stor del ved Sundtoldsmarkedet d. 23.8 2013, 9.864 kom forbi Værftsmuseet, og endelig havde Flynderupgård Museet 10.767 gæster og Frilandskulturcenteret 3.185 besøgende.

2013 blev således et år, hvor der var mindre bevægelse i antallet af besøgende på museerne, og hvor Sundtoldsmarkedet tiltrak sig størst opmærksomhed hos gæsterne.

1. Arbejdsgrundlag

Helsingør Kommunes Museers formål er at drive et statsanerkendt kulturhistorisk museum for nyere tids kulturhistorie i Helsingør Kommune. Helsingør Kommunes Museer skal, som et statsanerkendt kulturhistorisk lokalmuseum, virke for sikring af den lokale kulturarv gennem:

- Indsamling
- Registrering
- Bevaring
- Forskning
- Formidling

Frilandskulturcentret er en del af Helsingør Kommunes Museer, der har som sit formål at være en indgangsvinkel til kulturarven for et ikke museumsvant publikum, og at danne ramme for frivillige, der har lyst til at arbejde med praktiske sider af kulturarven.

2. Samlinger og arkiv

Helsingør Kommunes Museers samling rummer pr. 1. januar 2014 ialt 45.207 genstande og ca. 620 hyldemeter arkivalier.

Sundtoldsmarkedet på pladsen foran Museet Skibsklarerergården var vor største publikums succes i 2013. Det brogede liv på pladsen mellem boderne i det prægtige sensommervejr blev ikke mindre efterhånden som dagen skred frem. Alle museets medvirkende, fastansatte som volontører var ikklædt samtidens dragter. Her ses museets Leif Rasmussen og Jacob Bødskov i snak med et par skønne unge piger. Jo, livet var skam ikke værst i sundtoldstiden!

Fotografi: David Amzallag.

2.1 Registrering

Helsingør Kommunes Museer indsamler genstande, der dokumenterer livet i den tidligere købstadskommune Helsingør og sognekommunen Tikøb - den nuværende Helsingør Kommune. Indsamlede genstande i 2013 er løbende beskrevet og registreret. 95 pct. af Helsingør Kommunes Museers samlinger er digitalt registrerede og kan findes i Kulturstyrelsens fællesdatabase, Museernes Samlinger (<http://www.kulturarv.dk/mussam>).

I 2013 har museerne i samarbejde med frivilligruppen på Værftsmuseet fortsat arbejdet med registrering af samlingen af værktøj og andre genstande fra Helsingør Værft. I forbindelse med særudstillingen om de specielle skibe, der leveredes til Iraks diktator, Saddam Hussein, fik museet flere interessante genstande, som betød at udstillingen blev udvidet og forlænget. Særligt spændende er tre mapper med interiørtegninger og materialeprøver, som bringer os meget tæt på den problematiske proces omkring godkendelsen af arbejdets forskellige detaljer. Denne godkendelse var helt i hænderne på et korps Irakiske militærfolk, som ikke havde videre travlt med at komme hjem til den pågående krig med Iran. Mapperne, der nu ligger til gennemsyn for publikum, bringer både projektets omfang og detaljerigdom ind på livet af den besøgende. Ud over genstande har museet desuden fået en mængde ny viden om netop dette projekt. Naturligvis har Værftsmuseet også modtaget andre ting. Næsten hver eneste uge har bragt nye genstande til samlingen. Blandt de mere bemærkelsesværdige er en model af en brændselsstav fra atomanlægget på Risø. Såvel modellen som de virkelige brændselementer blev fabrikeret på Helsingør Skibsværft. Registreringen af Værftsmuseets samling er skredet planmæssigt frem, endda været lidt hurtigere end forudset. Foruden de nye genstande, bliver der således registreret "bagud" i en sådan hast, at vi forventer at kunne afslutte registreringen af de tidligere indkomne genstande i løbet af 2014. Også værftets fotosamling registreres fortløbende, og også her skrider arbejdet hastigt

frem. Omkring 3000 fotografier er blevet indscannet og registreret i museets billeddatabase. Som led i processen bliver alle billeder nummereret og lagt i syrefri kuverter.

2.2 Lokalhistorisk Arkiv for Helsingør Kommune (Helsingør Byhistoriske Arkiv).

Det lokalhistoriske arkiv har i 2013 modtaget 650 henvendelser fra borgere og myndigheder, såvel telefonisk som skriftligt. Desuden henvender mange sig på Biblioteket Kulturværftet den sidste mandag i måneden, hvor arkivaren sidder klar til at besvare spørgsmål fra borgerne i tidsrummet kl. 16-18. Ofte er det spørgsmål, der vedrører slægtsforskning, men mange henvender sig også for at få mere at vide om det hus eller det område de bor i. Takket være arkivets databaser, der ikke kun omfatter registrering af arkivets samling af arkivalier, men også diverse registraturer - eksempelvis de gamle vejviseres fagregistre (1901-1950 er foreløbig indtastet), registre til skøde- og panteprotokollerne, registre til byrådets forhandlingsprotokoller 1838-1970 og mange flere - kan spørgsmålene ofte besvares hurtigt og fyldestgørende. Arkivets »Brevkasse« i ugeavisen Nordsjælland er tillige et populært sted at få svar på sine spørgsmål, som mange på den måde får glæde af.

Det har længe været ønsket på museerne at sammenlægge arkiverne for den tidligere Helsingør købstadskommune (Helsingør Byhistoriske Arkiv) og den tidligere Tikøb sognekommune (Arkivet på Flynderupgaard) i et fælles registreringssystem. Arkivalier fra Helsingør købstadskommune er løbende blevet digitalt registreret. I 2013 forberedtes at også registranten over arkivalierne fra Tikøb sognekommune digitaliseres til gavn for såvel arkivets medarbejdere som brugerne. Dette arbejde forventes færdiggjort i 2014.

Muligheden for forskning i Nordkystens fiskerlejers historie fik i 2013 tilført nye muligheder ved Hans Christian Nielsens aflevering af en omfattende database over fiskerlejernes

befolkning gennem mere end 200 år. Arkivet har i årets løb modtaget flere kulturhistorisk værdifulde arkivalier, heriblandt noget så sjældent forekommende som regnskabsprotokoller fra slutningen af 1800-årene. De stammer fra et lokalt gartneri. Netop den slags arkivalier kasseres oftest, når en mindre virksomhed lukker, idet ingen forestiller sig, at regnskaber kan have interesse for eftertiden - og intet er mere forkert.

Det lokalhistoriske arkiv og Helsingør Bibliotek fortsatte i 2013 det gode samarbejde, der gør det muligt for alle med interesse for Helsingørs historie at rekvirere materiale fra lo-

Sundmarkedets boder vakte stor interesse, og købelysten var stor. Her er det boden med tekstiler, der besøges af museumschefen, behørigt iklædt samtidens klædedragt – i hvert fald hos det bedre borgerskab.

Fotografi: David Amzallag.

kalarkivet til brug på bibliotekets læsesal på Kulturværftet. Ordningen betyder, at arkivets brugere kan få adgang til arkivalierne udenfor lokalarkivets begrænsede åbningstid. Byrådets beslutning i 2011 om oprettelse af et egentligt kommunearkiv for Helsingør (med hjemmel i arkivlovens §7) og etableringen af dette vil snart kunne byde på nye samarbejdsmuligheder

Forud for sundmarkedet var der hektisk aktivitet oppe i trekantrummet på Museet Skibsklarerergaarden, hvor vore mange frivillige sammen med Merete planlagde de kommende dages arbejde og syede kostumer på livet løs. Fotografi: Lars Bjørn Madsen.

for vort museumsdrevne lokalhistoriske arkiv, der jo ikke kan hjemtage arkivalier fra offentlige myndigheder og institutioner.

3. Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning

3.1. Indsamling og erhvervelser

Helsingør Kommunes Museer har i 2013 med tak modtaget 59 afleveringer på tilsammen godt

145 genstande og andre materialer fra virksomheder og privatpersoner, samt 50 afleveringer til arkivet. Blandt de nyindkomne genstande kan nævnes nogle meget tidstypiske stykker børnetøj fra sidst i 1950'erne, som udfylder et hul i vores ellers ganske repræsentative tekstilsamling. Udstillingen "Tillykke – Livets højtider" på Flynderupgaard gav anledning til at vi bl.a. modtog en smuk konfirmationskjole med lommetørklæde og salmebog. Væsentligt er det, at afleveringen også omfattede et fotografi af konfirmanden iklædt kjolen. Museet har endvidere ved køb erhvervet en meget flot tinkande med inskriptionen: "Smede Svendenes Ølkande Helsingør 1826" På låget ses et primitivt smedemærke med to krydsende nøgler og en hestesko, og i bunden af kruset har kandestøber I.E.Barendorff sat sit mærke, hvori indgår Helsingørs byvåben. Ba-

rendorff blev mester i 1807, men fik først borgerskab i Helsingør i 1811.

Det er temmelig sjældent at såkaldt ”Moderne” nonfigurativ kunst finder vej til vor kulturhistoriske malerisamling. Som kulturhistorisk museum er vi almindeligvis først og fremmest fokuseret på billeder, som fortæller os om det vi kan se og genkende; billeder, der har betydning i forbindelse med vor kulturhistoriske forskning og formidling. Det sker imidlertid indimellem, at kunsten på en mere indirekte måde fortæller en historie om en persons liv og virke i Helsingør-området. Det er tilfældet med 7 kunstværker af kunstneren Arne Lundsteen Hansen, som døde i 2002. Arne Lundsteen Hansen er måske ikke den mest kendte og folkelige kunstner vi har, men han er meget anerkendt i kunstkrede, og der findes værker af ham i en række museers samlinger, bl.a. Statens Museum for Kunst og nu også Helsingør Kommunes Museer. Billederne tilhører en emnekreds som optog kunstneren meget, nemlig den tunge industris miljøer, især skibsværfterne og de glødesprøjtende smedjer. Fra sit værksted for farvesætning og udsmykning i Espergærde, udførte han bl.a. opgaver for Helsingør Skibsværft, og det er derfor nærliggende, at også Helsingør Kommunes Museer kan fremvise værker af denne lokale kunstner. Endelig kan vi nævne, at vi fra en lokal samler af øl-effekter i september modtog en sifonflaske fra Wiibroes Bryggeri. Sådanne sifonflasker var tidligere ret almindelige både på Wiibroe og andre bryggerier og sodavandfabrikker. Flaskerne var bryggeriets ejendom, og kunden kunne få dem fyldt op af bryggeriet eller sodavandsfabrikken igen. Sifonflaskerne blev udkonkurreret af andre produkter i 1950’erne, og de fleste blev destruerede. Museets eksemplar af Wiibroe-sifonflasken er så vidt vides den sidste eksisterende fra dette bryggeri, idet lageret med flasker, der var overflyttet til bryggeriets ejendom på Klostermosevej, angivelig blev destrueret.

3.2 Undersøgelser- og forskningsprojekter

Helsingør Kommunes Museers undersøgelser

og forskning var i 2013:

Helsingør værft og by 1870-1930. Formålet er en undersøgelse af den tidlige industrialisering i Helsingør og særligt Helsingør Værfts betydning for udviklingen i Helsingør i det 20. århundrede. Til brug for undersøgelsen er der blevet etableret en database over Helsingør Kommunes offentlige udgifter og indtægter i perioden 1880-1930. Datamaterialet vil indgå i analysen af kommunes infrastruktur og dens udvikling i perioden. Ydermere er der opbygget en database, baseret på folketællingen 1885/1890, hvoraf bosætningsmønsteret for værftsarbejderne kan udledes. Følgende medarbejdere bidrager til projektet: samlingsinspektør Peter M.M. Christensen, museumsinspektør Anne Majken Sneup Rud, museumsinspektør Lars Bjørn Madsen, værftshistoriker Peder Olsen samt museumschef Maibrith Bager. Projektperiode: 2013-2015.

Lokal og global - Kulturmøde i kølvandet på Øresundstolden. Projektet er en undersøgelse skibsklarerhusenes betydning som sted for udveksling af nyheder mellem handelshuse og skipper. Projektet afventer den igangværende sortering og registrering af Skibsklarerervirksomheden K.F. Marstrands omfattende arkiv. Museerne har i 2013 været repræsenteret ved STRO konferencen i Leeuwarden, Holland ved museumschef Maibrith Bager. Projektperiode 2013-2019.

Bygnings- og landskabshistoriske undersøgelser. Museumsinspektør Lars Bjørn Madsen har som understøttelse til Helsingør Kommunes planarbejde og i byggesager løbende sikret affotograferinger og registreringer på database af væsentlige ældre kommunale arkivalier beroende i Rigsarkivet. Af stor betydning for vurderingen af bevaringsværdige ejendomme og øvrige kulturværdier i det åbne land er den digitale indeksering af realregistrene til skøde- og panteprotokollerne for Tikøb sognekommune og Helsingør købstadskommunes markjorder og overdrev, som arkivet snart har afsluttet. Desuden har arkivet sikret sig scan-

ninger og affotograferinger af ældre topografiske kort samt matrikel- og udskiftningskort fra såvel Statens Arkiver, som fra Kort- og Matrikelstyrelsen, der er af væsentlig betydning for forståelsen af bevaringsværdiernes kulturhistoriske sammenhæng. Volontør Torben Bill-Jessen har yderligere affotograferet og indekseret arkivalierne vedrørende landsbyernes udskiftning i forbindelse med landboreformerne i slutningen af det 18. århundrede, og disse har eksempelvis været af stor vigtighed for forståelsen af de stenkister, som man afdækkede i forbindelse med frilægning af Egebækkens løb over Rørtangs jorder for nogle år siden. Også i forbindelse med fredning og rekreativ udnyttelse af den grønne Vestkile mellem Klostermosevej og Teglstrup Hegn samt Færgevejskorridoren ved Vapnagård har arkivets undersøgelser haft en væsentlig betydning.

1800-talles dragter, omgangsformer og handel. Frivilligkoordinator Merete Nygaard Frederiksen har i samarbejde med historiker Tove Lund og frivilligruppen på Skibsklarergaarden undersøgt 1800-tallets beklædning, omgangsformer og handel med henblik på at skabe et så solidt fundament for museernes formidling ved Sundtoldsmarkedet d. 24. august 2013 som muligt.

Samfærdsel. I anledning af, at det i 2014 er 200 år siden jernbanen kom til Helsingør, har samlingsinspektør Peter M.M. Christensen iværksat en undersøgelse af denne begivenheds betydning for byen og oplandet. Som et særligt punkt af interesse kan nævnes, at trækbanen mellem stationsbygningen ved Kongevejen og havnen, trods alle denne løsnings indbyggede problemer, betød et opsving for Helsingør Havn i 1860'erne på et tidspunkt, hvor landets andre havne havde problemer, og hvor pessimismen omkring fremtiden var betydelig på grund af Øresundstoldens ophævelse. Trækbanen var nemlig årsag til at al den kul, som skulle til for at føde jernbanetrafikken på Nordbanen, skulle over Helsingør. Intet andet sted kunne der lastes kul direkte fra kulprammene til landtransporten.

3.3 Samarbejde med andre kulturhistoriske museer, kulturinstitutioner o.l.

Helsingør Kommunes Museer deltog i 2013 i en udredning af samarbejdsmulighederne blandt de Nordsjællandske museer, der inkluderede de syv lokalhistoriske museer; Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre, Hørsholm Egnens Museum, Nordsjællandsk Folkemuseum i Hillerød, Rudersdal Museum, Furesø Museer og Industrimuset i Frederiksværk. Konsulenthuset Pluss-Leadership stod for udredningen, der viste et potentiale for samarbejde indenfor en række områder, herunder forskning, formidling og varetagelse af museumslovens kapitel 8, i forbindelse med sikring af den faste kulturarv.

Helsingør Kommunes Museer i forskellige samarbejdsrelationer, såvel lokalt som nationalt. I 2013 deltog Museerne i Kulturarvsstyrelsens museumskonference, netværksmøder i de danske museers industripulje, og fiskeripuljen samt orienteringsmøde for de danske museer, hvor museumschef Maibritt Bager sidder i programkomitéen for nyere tid.

Museet var endvidere repræsenteret i Folkeuniversitetet i Helsingørs bestyrelse, Skibsklarergaardens Bryglaugs bestyrelse, bestyrelsen for Helsingør Museumsforening, bestyrelsen for Flynderupgårds Venner samt bestyrelsen for Hellebæk-Aalsgaard egnshistoriske Forening. Museerne samarbejder indenfor Helsingør Kommune med Biblioteket Kulturværftet, deltager i Helsingør Kulturforeningen, Vækst- og Videns kulturaktørens netværk, og Børnekulturens netværk.

3.4 Turismesamarbejde

Helsingør Kommunes Museer har som tidligere år understøttet Helsingør Kommunes turismeinitiativer. Museerne har blandet andet deltaget i Visit Nordsjællands netværk og været aktiv i forhold til markedsføring af Helsingør som en kulturby gennem museernes aktiviteter.

3.5 Forvaltning af den faste kulturarv

Helsingør Kommunes Museer varetager forvaltningen af museumslovens kapitel 8 i Helsingør Kommune, hvad angår nyere tids kulturarv. Museerne skal sikre forvaltning af den faste kulturarv i forbindelse med fysisk planlægning, nedrivning samt andre byggearbejder, der vil medføre afgørende ændringer i brug eller funktion af bygninger, bebyggelser eller andre kulturlevn. I 2013 deltog museet i samarbejde

Der er altid stor interesse for landbruget på Flynderupgaard. Her det museets landmand, Leif Rasmussen, der i »kartoffelferien« den 16. oktober 1013 viser børnene, hvordan man renser kartoflerne for jord.

det om rekreativ udnyttelse af Færgevejskorridoren, undersøgelse af fægyden i Nyrup med henblik på at sikre denne og lade den indgå i en kommende planlægning af kulturhistoriske stier og veje i kommunen, den fortsatte forbedring af Gl. Færgestrædes kulturhistoriske

miljø, konsulentbistand ved restaureringen af Stengade 58, undersøgelse af den bevarede hovedbygning til Kronborg Teglværk på Sdr. Strandvej i forbindelse med salg af denne, en fornyet vurdering af toldkammermurens bevaringsværdi i forbindelse med det fortsatte ønske om nedrivning af denne, istandsættelse af lysthuset i Karmeliterklostrets have, for blot at nævne nogle af opgaverne. Desuden samarbejder museet løbende med Naturstyrelsen, hvad angår kortlægning af bevaringsværdier i vore skove, for at disse kan sikres bedre ved at indgå i planlægning af skovdriften. Ekstraordinært påtog museet sig i efteråret 2013 undersøgelsen af baggrunden for en fældning af de gamle vejtræer langs Søborggaardsvej ved Søborg i samarbejde med Gilleleje Museum. Vejtræerne i Nordøstsjælland blev for størstepartens vedkommende fældet i 1960-70'erne, og kun få steder er de bevaret. Det er derfor i museernes interesse at registrere de få bevarede strækninger med vejtræer og medvirke til at der plantes nye, når gamle nødvendigvis må fældes. I det nævnte tilfælde var der tale om den dræbende sygdom, asketoptørre.

4. Konserverings- og bevaringsarbejde

Museets udstillinger og genstande i samlingerne er løbende blevet vedligeholdt. Museerne foretager efter anbefaling fra Kulturstyrelsen regelmæssige planlagt tilsyn af museernes samlinger både i udstillingerne og i magasinerne. I 2013 har museerne taget hul på et større udrædningsarbejde omkring de genstande, som vi gennem tiden har lånt fra andre museer, først og fremmest Nationalmuseet, samt de genstande andre har lånt af os. Der er i kølvandet på indførelsen af digitale løsninger, blevet stillet større krav til dokumentation af bl.a. ind- og udlån, end det var tilfældet for bare nogle få år siden. Der er derfor en stor opgave i at få sikret, at dagens formelle krav til ind- og udlån også kommer til at holde stik for de genstande, som er blevet behandlet efter de tidligere standarder.

Vi skal kort sagt have moderniseret papirarbejdet med tilbagevirkende kraft. Dette arbejde fortsætter i 2014.

5. Formidling

Helsingør Kommunes Museers bød i 2013 dels på velafprøvede tilbud og dels på nye aktiviteter. Udstillinger og aktiviteter er blevet afstemt i forhold til museernes formidlingsstrategi. Museernes to største satsninger på formidlingsområdet, skal ses i den sammenhæng, nemlig udvikling af besøgstjeneste for institutioner og skoler, samt afholdelse af Sundtoldsmarkedet i august, hvor Helsingørs unikke historie blev levendegjort i samarbejde med museernes mange frivillige.

5.1 Udstillinger

I 2013 havde museet 7 større og mindre udstillinger:

"Borupgaard – fra landbrug til hotel" - særudstilling udarbejdet af lokalhistoriker Kjeld Damgaard i samarbejde med Flynderupgård Museet 16.1 - 1.3 2013.

"Tillykke – Livets fester" - Særudstilling på Flynderupgård Museet. 21.3 - 1.11 2013

Penge, pragt og problemer. Særudstilling på Værftsmuseet. 7.2 2013- fortsætter 2014.

Med nål og tråd – Helsingør Tapetet. Særudstilling på Helsingør Bymuseum. 7.2 – 17.11 2013

Udvist fra Danmark. Supplement på til særudstillingen Med nål og tråd. 30.7 -17.11 2013

Livets buketter. Blomsterudstilling på Flynderupgård Museet. 6.9 2013.

Julens Mystik og Magi. Helsingør Bymuseum 13.10 2013– 6.1 2014.

Din, min og Peters jul. Flynderupgård Museet 1.12 2011 – 6.1 2012.

5.2 Arrangementer

Værftsdagen den 4. maj 2013 satte fokus på Helsingør Værfts historie og betydning for Helsingør. Arrangementet blev afviklet i samarbejde med Kulturværftet og Helsingør Kommunes

Biblioteker. Arrangementet var dels et forsøg på at samle de forskellige aktører i huset, og dels et forsøg på at få områdets unikke historie ud til nye målgrupper. Begge dele lykkedes fuldt ud. Koncerten i bestyrelseslokalet var en stor oplevelse for både unge og gamle; der kom nye genstande til og foredragene er siden blevet efterspurgt. Der arbejdes på at gøre værftsdagen til en tilbagevendende begivenhed.

Kulturhavnsåbningen den 25. maj 2013 blev understøttet af Flynderupgårds venner med demonstration af reberbane, silderøgning og håndarbejde. Skibsklarerergaardens frivillige formidlede 1800-tals dragthistorie med aktører i drager fra tiden og gjorde opmærksom på Helsingørs Sundtoldsmarked.

Skolernes ferie er en travl tid på museerne. Flynderupgård Museet og Frilandskulturcentret dannede, som i de foregående år, rammerne

Formidlingen af det succesrige sundmarked blev styrket af de indendørs aktiviteter i klarerergaarden. Her er det selveste skibsklarereren i skikkelse af Jørgen Linde, der viser en af de besøgende, hvordan man klarede sundtoldsforretningerne for skipperen.

om aktiviteter i skolernes ferier. I vinterferien kunne børn og voksne på Flynderupgaard fremstille fuglekasser, foderbrætter, træskibe, samt strikke og knytte. I skolernes sommerferie var der alle onsdage sommerferieaktiviteter på Flynderupgaard, hvor der også var mulighed for at komme tæt på de gamle håndværk og huslige gøremål. Nye aktiviteter i 2013 var blandet andet tøjvask på vaskebræt. Helsingør Bymuseum og Skibsklarerergaarden havde også tilbud til børn og deres forældre i skolernes sommerferie. Helsingør Bymuseum bød på skattekestejagt rundt på museet, hvor der var

Også værftsmuseets mange aktiviteter for publikum bæres af vore volontører. Og så må der naturligvis være tid til en pause i værftets tidligere direktionslokale.

mulighed for at røre og se nærmere på fortiden. På Skibsklarerergaarden tilbød vi særlige børnerundvisninger under overskriften "Sundtolden i børnehøjde".

Helsingør Gadeteater Festival besøgte Flynderupgård Museet, hvor der 6. august 2013 var teater i haven med gruppen "La fontaine".

Sundtoldsmarkedet blev afviklet den 24. august 2013. Museet Skibsklarerergaarden med den foranliggende P-plads dannede rammen om et marked, som det kunne have udspillet sig omkring år 1800. Hensigten med markedet var at gøre opmærksom på Helsingørs enestående

historie som sundtoldens by. 100 aktører i dragter fra tiden var med til at skabe en levende markedsplads. Markedet var kulminationen på næsten et års forberedelse, der blandet andet omfattede stilhistoriske dragtstudier, fremstilling af 98 dragter efter snit fra tiden af museernes flittige sypiger, studier af handelslivet anno 1800 og meget mere. Skibsklarerergaardens frivilligruppe arbejdede sammen med Flynderupgaards Venner om arrangement. Arrangementet modtog også hjælp fra bl.a. Helsingør Museumsforening, Skibsklarerergaardens Bryglaug og Mikrobryggeriets Wiibroes Venner, Hammermøllens Teatergruppe og Helsingørs Vinmuseumsforening.

Høstfest- og markedet blev afviklet på Flynderupgård Museet d. 14. september 2013. Traditionen tro spilledes der op til dans i den røde hejsslade, og Spisehuset bød på god bondekost anno 1920. På markedspladsen var der mulighed for at købe husflid, hjemmelavet sylte og meget mere.

Kulturnatten den 27. september 2013. Gæsterne på Helsingør Bymuseum kunne i år følge udviklingen i vort forhold til sundhed og sygdom, fra 1600-tallets kloge kone til den moderne lægevidenskab i det 20. århundrede. I Skibsklarerergaarden levendegjorde aktører i dragter livet i en klarerergård omkring år 1800. Værtsmuseet bød indenfor til omvisning ved gamle værftsarbejdere. Flynderupgård Museet var rykket ind på Espergærde Bibliotek for at vise kystens fangstmetoder og servere bidesild for gæsterne.

Blomsterbinding som håndværk. I forbindelse med blomsterudstillingen Livets buketter, viste blomsterbinderen Hanna Simonsen fra Blomsterhjørnet i Espergærde Centret, d. 8. august 2013 sit håndværk frem for interesserede på Flynderupgård Museet.

I efterårsferien afholdtes der den traditionelle kartoffelferie på Flynderupgård Museet og Frilandskulturcentret. Børn havde mulighed for at tage med i marken og deltage i optagning af kartofler. Blandt de øvrige aktiviteter var fremstilling af roelygter og kastanjedyr, ligesom der maledes mel af korn, og i røgovnen var der fri-

ske høstild. På Helsingør Bymuseum blev børnetilbuddet, hvor børn med lommelygte kunne gå på jagt i det mørklagte museum efter byvåbnets bomærke, karakken, der lyste op i mørket som en refleks, en stor succes.

Knejpefestivalen involverede igen Museet Skibsklarerergaarden, hvor der var klavermusik og fællessang i skipperstuen den 4. oktober 2013.

Juleudstillingerne på Bymuseet og Flynderupgård Museet blev fulgt op af aktiviteter for børn og voksne. Bymuseets tilbud var en spøjagt efter bogstaver i udstillingen. Flynderupgård Museet tilbød introduktion til juleudstillingen, kort gennemgang af udstillingens temaer og derefter oplevelse på egen hånd. I forbindelse med besøg på museet tilbød spisehuset risengrød, som mange tog imod.

5.3 Frivilligt arbejde

Frivillige er en uundværlig ressource for Helsingør Kommunes Museer. Indenfor alle områder af museernes virksomhed løser frivillige vigtige opgaver. Den frivillige indsats gør, at museerne kan udføre en række kvalificerede opgaver til gavn for lokalsamfundet, der ligger udover museernes basisdrift. På Værftsmuseet og Museet Skibsklarerergaarden har engagerede vist rundt og delt ud af deres historiske viden. Vennerne på Flynderupgård har stået for formidling af leg og sysler i skolernes ferier og været uvurderlig hjælp ved afvikling af den årlige høstfest. Vennerne bakkede også op om afviklingen af Sundtoldsmarkedet d. 23. august 2013 i Helsingør. Bag Sundtoldsmarkedet stod Skibsklarerergaardens frivilligruppe og museets sypiger. Den frivillige indsats dannede grundlag for det historiske marked, der blev afviklet med stor succes og opbakning i fra Helsingørs borgere. Museerne har også fået hjælp af frivillige i forbindelse med opsætning af særudstillinger, i arbejdet på lokalarkivet og i museets administration. Værtsmuseets frivillige har ydet en stor indsats i forbindelse med registrering af indkommende genstande og fo-

tos, samt i forbindelse med etableringen særudstillingen Penge, Pragt og Problemer.

5.4 Undervisning

Helsingør Kommunes Museer fik i 2013 besøg

af børneinstitutioner, skoleklasser og andre uddannelsesinstitutioner.

Helsingør Kommunes Museer ønsker at give alsidige tilbud, der udfordrer alle museernes brugere uanset baggrund og alder. Museernes formulerede formidlingsstrategi har fokus

på aktualitet i forhold til nye målgrupper og fastholdelsen af gamle. Under mottoet ”Egn og verden” arbejder vi med lokal relevans og aktualitet for nutidens mennesker og samfund. Særligt børns møde med kulturarven i 2013 har haft høj prioritet med etablering af en besøgs-

Det kan være svært for nutidens børn at forstå, at tøjvask i gamle dage ikke klaredes ved vaskemaskinen og tørrer-tumbleren. På Flynderupgaard kan de prøve kræfter med datidens tøjvask i zinkbaljer og vaskebrædt.

tjeneste for skoler og børneinstitutioner. Museernes tilbud er udarbejdet, så de tager højde for folkeskolens læseplaner og trinmål. Museerne har i arbejdet med børn ønsket at udvikle nye metoder til medinddragelse og medskabelse i museernes udstillinger. Således blev Flynderupgaard Museets juleudstilling i år medkuratoreret af en 4. klasse fra Helsingør Skole afdeling Kongevejen. Fra skolerne har der været god respons på initiativet, og vi glæder os til også i fremtiden at få besøg af endnu flere børnegrupper på museerne.

Blandt de formidlingstilbud, som museet tilbød på Flynderupgaard var fortælling om landboliv anno 1920, undervisning og børns vilkår på landet i begyndelsen af det 20. århundrede. Landbrugets stalde og marker på Frilandskulturcenteret blev som altid godt besøgt. I alt 2.475 skole- og institutionsbørn besøgte museerne og Frilandskulturcenteret i 2013.

6. Sponsorer og bevillinger

Helsingør Kommunes Museer modtog i 2013 støtte fra flere sider til arbejdet. Kulturstyrelsen til udredning af samarbejde med de Nordsjællandske Lokalhistoriske Museer. Flynderupgaard Museets formidling til børn og unge blev støttet af Provisor cand.pharm Ove Lund og Inger Elisabeth Lund's Fond og støtforeningen Flynderrupgårds Venner, Værftsmuseet udstillinger blev støttet af Georg Poulsens fond, Nofo Print A/S gav støtte til trykning af informationsmateriale om museerne.

Sundtoldsmarkedet blev støttet af en lang række virksomheder og enkelt personer. Art Nova, Avodan, Backe Vin, Begravelse Danmark, Bertelsen Brændeovne & Pejse, Borgerkroen, Botex – Egelund Boligudstyr, Brostræ-

de Is, Café Momo, Café Olai, Cityforeningen, Danbolig, DECO, EDC Poul Erik Bech, Estate, Guys & Dolls, Helsingør Hælebar, Helsingør Museumsforening, Home Helsingør, Industrieforeningen, Inspiration, Københavneren, Lars M. Nilsson, Lisbeth Dahl, Lynhjems EFTF., Löfström, Mr. August, Outdoor Season, Party Butikken, Petersen Ure & Smykker, place2live, Rådmand Davids Hus, San Remo, Skjold Burne Vinhandel, Skotøjshuset, Slagter Jensen, Tattoosmeden, Tibberup Høkeren, Tid Sted, Top Tours, TWC Advokater, Vero Moda, Zona Computer, Aaen & Co.